

2. Auflage
5.000 Exemplare

www.men-nds.de

Informacje o systemie szkolnictwa w Dolnej Saksonii

Nasze dzieci, nasza przyszłość!

- Żłobek / przedszkole
- System szkolny
- Szkoła podstawowa
- Szkoły ponadpodstawowe
- Uznawanie zagranicznych świadectw szkolnych i dokumentów
- Okres przejściowy szkoła / praca

in polnischer Sprache

Szanowni Rodzice,

przyjazd do Niemiec stanowi poważne wyzwanie dla procesu integracji nowych imigrantów i uchodźców. Wszystko jest jednocześnie nowe i obce.

Przyszłość dzieci oraz ich integracja w szkole zaprząta głowy wielu rodziców.

Wszyscy rodzice życzą swoim dzieciom lepszej przyszłości. System edukacji w Niemczech różni się od tego w wielu innych krajach. Opiera się na zaangażowaniu rodziców i wsparciu ich dzieci, a także na konstruktywnej współpracy między nauczycielami a rodzicami. Dlatego też, w niniejszej broszurze prezentujemy Państwu podstawowe informacje o systemie szkolnym w Dolnej Saksonii.

Nie odpowiada ona jednak na wszystkie szczegółowe pytania, więcej informacji zasięgnąć można w instytucjach odpowiedzialnych za szkolnictwo, np. w gminnych wydziałach oświaty, bądź w szkołach.

Kim jesteście?

Wyrównanie szans edukacyjnych uczniów z rodzin imigranckich, poprzez aktywizację rodziców oraz poprzez wspieranie ich kompetencji w angażowaniu się w życie szkoły, jest głównym celem MigrantenElternNetzwerk in Niedersachsen – MEN (Sieć Współpracy Rodziców-Migrantów w Dolnej Saksonii).

Jednocześnie reprezentujemy rodziców-migrantów wobec decydentów w polityce, edukacji i administracji na poziomie lokalnym.

Dalsze informacje, w różnych językach, dostępne są w formie krótkich filmów na naszej stronie internetowej (www.men-nds.de) oraz na YouTube.

Informacje dla rodziców dzieci w wieku od 1. do 6. roku życia

Od kiedy przysługuje dziecku opieka?

Dzieci od ukończenia pierwszego roku życia mają prawo do miejsca opieki.
Żłobek (Kinderkrippe) / w domu opiekunek/opiekunów (Kindertagespflege): od 1. do 3. lat.
Przedszkole (Kindergarten) / opieka dzienna (Kindertagesstätte): od 3. do 6. roku życia.

Dlaczego moje dziecko powinno chodzić do przedszkola?

- Dzieci szybciej uczą się języka niemieckiego.
 - W razie potrzeby dzieci otrzymują zajęcia wyrównawcze z języka niemieckiego.
 - Dzieci uczą bawić się razem z innymi dziećmi.
 - Dzieci są przygotowywane do podjęcia nauki szkolnej.
- Od 5. roku życia dziecko zdecydowanie powinno pójść do przedszkola.

Prawo do miejsca w przedszkolu

Dzieci w wieku od trzech do sześciu lat mają prawo do miejsca w przedszkolu, które jednak nie musi być w pobliżu miejsca zamieszkania.

Rekrutacja do przedszkola - jak dostać miejsce?

Wniosek należy złożyć w w urzędzie gminy lub miasta (np. w wydziale oświaty lub w Urzędzie ds. Młodzieży) lub bezpośrednio w przedszkolu. Instytucje te mają obowiązek pisemnie poinformować o przyznaniu miejsca. Czasami w związku z dużym zainteresowaniem rodziców brakuje miejsc. Dlatego sensowne jest złożenie wniosków w kilku miejscach na co najmniej 3 miesiące przed pójściem dziecka do żłobka lub przedszkola.

Jakie dokumenty należy przedłożyć przy zapisywaniu dziecka?

Aby zapisać dziecko do żłobka lub przedszkola należy zabrać ze sobą następujące dokumenty: dowód osobisty, zaświadczenie o meldunku, tłumaczenie przysięgłe aktu urodzenia dziecka, karta szczepień (Impfpass) z obowiązkowym szczepieniem przeciw odrze.

Jak długo trwa opieka w przedszkolu?

Szczegóły oferty są różne w zależności od konkretnej placówki. Zwykle są one czynne od godz. 8:30 do godz. 14:00 (czasem dostępne są całodienne lub popołudniowe miejsca). Dziecko należy punktualnie przyprowadzać i odbierać z placówki.

Czy moje dziecko otrzyma posiłek?

Śniadania i obiady podawane są w określonych godzinach. Należy się dopytać w konkretnej placówce, czy dziecko musi przynosić śniadanie z domu czy otrzyma posiłek na miejscu (za opłatą - możliwe są zniżki). Obiad zależy od czasu opieki nad dzieckiem.

Informacje dla rodziców dzieci w wieku szkolnym od 6-ciu do 10-ciu lat

Kiedy dziecko musi być zapisane do szkoły?

W Niemczech wszystkie dzieci w wieku od 6. do 18. roku życia objęte są 12-letnim obowiązkiem szkolnym.
Rok szkolny rozpoczyna się po wakacjach (w sierpniu/wrześniu – data jest ruchoma).

Obowiązkiem szkolnym objęte są dzieci, które do 30. czerwca bieżącego roku ukończyły szósty rok życia.
Rodzice dzieci, które ukończyły sześć lat w okresie od początku lipca do końca września danego roku mogą zdecydować o posłaniu dziecka rok później. Decyzję o tym muszą zakomunikować do 1. maja.
Również dzieci, które ze względów zdrowotnych, psychicznych czy socjalnych nie są dojrzałe do rozpoczęcia nauki szkolnej, mogą ją rozpocząć rok później. W tym celu należy wypełnić odpowiedni wniosek.

Przed rozpoczęciem roku szkolnego

Dzieci powinny uczęszczać do przedszkola co najmniej od 5. roku życia. Zalecamy, aby dziecko rozpoczęło przedszkole po ukończeniu 3. roku życia.
W 4. roku życia lekarz pediatra przeprowadza 8. badanie ogólne, znane w języku niemieckim jako „U8” (ocena etapu rozwoju dziecka).
Przedszkola przeprowadzają test językowy na 15 miesięcy przed rozpoczęciem nauki szkolnej. W razie potrzeby dziecko otrzyma wsparcie językowe.
Przed rozpoczęciem nauki szkolnej przeprowadzane jest jeszcze jedno badanie lekarskie, o którym odpowiednie organy powiadamiają pisemnie.

Rozpoczęcie roku szkolnego (Einschulung)

Przed rozpoczęciem pierwszej klasy dziecko otrzyma zaproszenie ze szkoły. Jeśli odległość od miejsca mieszkania do szkoły jest zbyt duża, dziecko otrzyma bezpłatny bilet.
Szkoła przekazuje również listę materiałów do zakupu (tornister, książki, przybory do pisanie, zeszyty, itd.).
Rodziny o niskich dochodach mogą starać się o wsparcie finansowe w ramach specjalnego pakietu wspierającego równy dostęp do edukacji (Bildungs- und Teilhabepaket - BuT).
W Niemczech każdy uczeń, który przychodzi do szkoły w pierwszy dzień ma ze sobą tzw. Schultüte (papierowa torba w kształcie stożka wypełniona słodyczami i drobnymi prezentami).

Godziny lekcyjne

Zajęcia odbywają się zwykle od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 - 13.00. Dzieci muszą przychodzić punktualnie do szkoły.

O każdej nieobecności dziecka należy powiadomić szkołę telefonicznie. Przy nieobecności w szkole powyżej 3 dni, potrzebne jest usprawiedliwienie pisemne od rodziców lub lekarza.

W wyjątkowych przypadkach, z powodów rodzinnych lub osobistych, można złożyć w szkole wnioszek o zwolnienie dziecka z zajęć szkolnych. Wniosek taki należy złożyć pisemnie i z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym (o szczegóły proszę dopytać w konkretnej szkole).

W pierwszej i drugiej klasie dzieci otrzymują notę opisową (tzw. Lernentwicklungsbericht).

Od klasy trzeciej dzieci otrzymują oceny od 1 do 6.

System ocen niemieckich, aczkolwiek podobnie jak w Polsce jest sześciostopniowy, jest stosowany w odwrotnym porządku.

Ocena 1 – to ocena bardzo dobra.

O przysługujące dziecku wsparcie językowe należy się dowiadywać w konkretnej szkole.

Współpraca rodziców ze szkołą

Szkoły oczekują intensywnej współpracy z rodzicami. Służą temu wywiadówki (Elternabende) i indywidualne spotkania z rodzicami (Elterngespräche).

W każdej klasie wybierani są przedstawiciele rodziców (Elternvertreter/innen).

Pytania?

Odpowiedzi na dalsze pytania oraz dodatkowych informacji należy szukać u wychowawcy klasy (na spotkanie należy się wcześniej umówić).

Informacje o szkołach ponadpodstawowych

Po czteroletnim pobycie w szkole podstawowej rodzice decydują o wyborze kolejnej szkoły. Pomocą w wyborze odpowiedniej dla dziecka formy szkoły służą nauczyciele, w tym celu przeprowadzają oni tzw. rozmowy doradcze (co najmniej dwie rozmowy), które informują o indywidualnym rozwoju dziecka.

Przy wyborze szkoły należy brać pod uwagę oceny, zainteresowania oraz przyjaźnie z innymi dziećmi.

Formy szkół ponadpodstawowych:

- 1 – Szkoła główna (Hauptschule)
- 2 – Szkoła realna (Realschule)
- 3 – Liceum/Technikum (Gymnasium)
- 4 – Zespół szkół ponadpodstawowych (Gesamtschule)

Szkoła główna (Hauptschule)

Szkoła główna (Hauptschule) obejmuje klasy od 5. do 9. i nieobowiązkową klasę 10. Szkoła główna przekazuje podstawowe ogólne wykształcenie i oferuje indywidualne wsparcie przy wyborze zawodu. Po ukończeniu 9. klasy uczennice i uczniowie mogą zdawać egzaminy i otrzymać świadectwo na poziomie szkoły głównej (Hauptschulabschluss). Z dobrym świadectwem ukończenia 9. klasy można przedłużyć naukę do klasy 10. i otrzymać świadectwo ukończenia szkoły realnej (Realschulabschluss).

Szkoła realna (Realschule)

Szkoła realna (Realschule) obejmuje klasy od 5. do 10. Oferuje rozszerzone wykształcenie ogólne oraz praktyczne umiejętności zawodowe. Po ukończeniu 9. klasy możliwe jest otrzymanie świadectwa szkoły głównej (Hauptschulabschluss). Świadectwo ukończenia szkoły realnej (Realschulabschluss) umożliwia dalszą naukę w szkole zawodowej lub studium zawodowym.

Liceum / Technikum (Gymnasium)

Liceum/Technikum (Gymnasium) obejmuje klasy od 5. do 13. Szkoła ta oferuje wykształcenie ogólne i umożliwia uczniom uzyskanie świadectwa dojrzałości (matury) upoważniającego do podjęcia studiów na wyższej uczelni. Po ukończeniu 10. klasy uczniowie otrzymują świadectwo ukończenia (w zależności od ocen). Po ukończeniu 12. klasy uczniowie mogą ubiegać się o miejsce w szkole wyższej zawodowej. Świadectwo dojrzałości (Abitur) otrzymuje się na koniec 2. roku tzw. fazy kwalifikacyjnej (12.-13. klasa).

Zespół szkół ponadpodstawowych (Gesamtschule)

Zespół szkół ponadpodstawowych - Gesamtschule - oferuje swoim uczniom ogólną, poszerzoną lub pogłębioną wiedzę oraz umożliwia kontynuację nauki na poziomie zawodowym lub uniwersyteckim.

Szkoła średnia - Oberschule – obejmuje klasy 5 -10, oferuje naukę na poziomach szkoły głównej (Hauptschule) i szkoły realnej (Realschule), po ukończeniu której otrzymuje się świadectwo szkoły głównej lub realnej (Hauptschulabschluss lub Realschulabschluss).

Zintegrowany zespół szkół ponadpodstawowych (Integrierte Gesamtschule – IGS) oferuje naukę w klasach 5 – 13.

W zależności od postępów w nauce szkołę ukończyć można ze świadectwem szkoły głównej, realnej lub świadectwem dojrzałości (Hauptschulabschluss, Realschulabschluss, Abitur).

Jaki typ szkoły będzie najodpowiedniejszy dla mojego dziecka?

Szkoła powinna pasować do osobowości dziecka, jego ocen i koła zainteresowań. Spotkania informacyjne, np. dni otwarte (Tag der offenen Tür) i strony internetowe szkół pomagają rodzicom w podjęciu tej decyzji.

Współpraca rodziców ze szkołą

Podstawowe formy współpracy szkoły z rodzicami to zebrania ogólne, wywiadówki (Elternabende), rozmowy indywidualne (Elternsprechtage), konsultacje, dni otwarte w szkole (Tag der offenen Tür).

Jeśli macie Państwo pytania, to proszę umówić się na spotkanie z odpowiednim nauczycielem przedmiotu lub wychowcą klasy.

Informacje dla rodziców i młodzieży na etapie przejścia ze szkoły do pracy

Po pomyślnym ukończeniu szkoły ponadpodstawowej czas na podjęcie kolejnej decyzji - studia czy nauka zawodu?

Szkolenie zawodowe uzależnione jest od indywidualnych możliwości, rodzaju ukończonej szkoły, zainteresowań i zdolności.

Kształcenie zawodowe ma w Niemczech wyjątkowe znaczenie i jest przepustką do kariery zawodowej.

Znalezienie pracy dla osób bez wyuczonego zawodu nie jest łatwe.

Dualny system kształcenia zawodowego

Dualny system kształcenia zawodowego jest bardzo popularnym systemem nauki zawodu w Niemczech. Dualne kształcenie zawodowe opiera się na ścisłej współpracy dwóch partnerów: przedsiębiorstwa oraz szkoły zawodowej. Uczennice i uczniowie spędzają w firmie np. 4 dni w tygodniu, a 1 dzień w szkole. Pozwala to na powiązanie teorii z praktyką. Około 2/3 osób aktywnych zawodowo w Niemczech, nieposiadających wykształcenia akademickiego, zdobyły zawód w systemie dualnego kształcenia zawodowego.

Czas i przebieg dualnego kształcenia zawodowego

Kształcenie zawodowe w systemie dualnym trwa z reguły od dwóch do trzech lat.

W szkole zawodowej prowadzone są zarówno zajęcia przygotowujące do zawodu jak też należące do kształcenia ogólnego (niemiecki, polityka, sport).

Wybór zawodu

W Niemczech istnieje ok. 400 zawodów wymagających kształcenia.

Urzędy Pracy (Arbeitsamt, Agentur für Arbeit) służą pomocą i poradą w wyborze zawodu przez młodych ludzi.

Miejsce praktyczne nauki zawodu

O miejsce na naukę zawodu kandydaci ubiegają się bezpośrednio w zakładzie pracy. Uczeń otrzymuje od swojego zakładu pracy miesięczne wynagrodzenie w zależności od zawodu i waha się od 400 euro do 600 euro i jest zwiększane w kolejnych latach nauki.

Szkoły średnie zawodowe (Berufsfachschulen)

Wymagana jest znajomość języka niemieckiego na poziomie minimum B1.

Do podjęcia kształcenia zawodowego niezbędne jest podpisanie umowy z zakładem pracy oraz zapisanie się do szkoły zawodowej.

W Niemczech oprócz kształcenia zawodowego w systemie dualnym można też uczyć się zawodu w szkołach średnich o profilu zawodowym (Berufsfachschulen). Lekcje odbywają się w pełnym wymiarze godzin i w państwowych szkołach są bezpłatne.

Prywatne szkoły pobierają czesne.

Studiowanie w Niemczech

Studia uniwersyteckie wymagają posiadania matury (Abitur). Do rozpoczęcia studiów w wyższych szkołach zawodowych wystarczy Fachhochschulreife (ukończenie 12-stu lat szkoły). Studia są bezpłatne i uznawane na całym świecie.

Także osoby ze statusem uchodźcy mogą ubiegać się o wsparcie w finansowaniu studiów tzw. BAFöG.

Na co jeszcze zwrócić uwagę?

We wszystkich niemieckich Urzędach Pracy działają Centra Informacji Zawodowej powszechnie znane pod skrótem BIZ Berufsinformationszentrum. Tutaj istnieje możliwość, zasięgnięcia dokładniejszych informacji na temat kształcenia zawodowego.

Doradztwem dla studentów zajmują się akademickie biura karier (Studienberatung).

Uznawanie zagranicznych świadectw szkolnych

Wielu uczniów przybywających do Niemiec uczęszczało do szkół w swoich krajach. W przypadku wszystkich dzieci objętych obowiązkiem szkolnym, powstaje pytanie o uznawanie ich kwalifikacji szkolnych, z odpowiednio dobraną klasą w szkołach na terenie Dolnej Saksonii.

Przyjęcie do 5. klasy nie odbywa się automatycznie. Rodzice podlegają obowiązkowi zapisania dzieci do szkoły ponadpodstawowej.

W Dolnej Saksonii to konkretna szkoła ustala równoważność świadectwa i decyduje, do której klasy dziecko zostanie przyjęte. Podstawą do podjęcia tej decyzji jest ilość ukończonych klas i przedmiotów w kraju pochodzenia. Wniosek o sprawdzenie świadectw i dokumentów nie musi być składany w formie pisemnej.

Dokumenty potrzebne, by zapisać dziecko do szkoły:

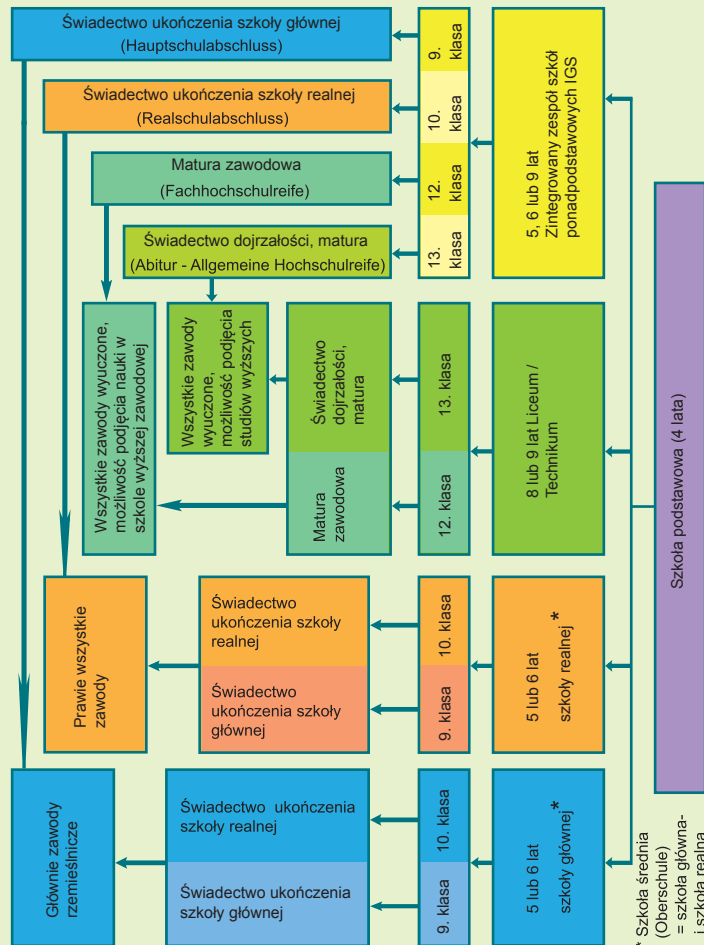
- dowód osobisty lub paszport
- meldunek dziecka
- wszystkie świadectwa szkolne w oryginale
- przysięgłe tłumaczenia wszystkich świadectw szkolnych i dokumentów
- kserokopie wszystkich ww. świadectw szkolnych i dokumentów
- metryka chrztu (Taufbescheinigung) – dotyczy szkół katolickich

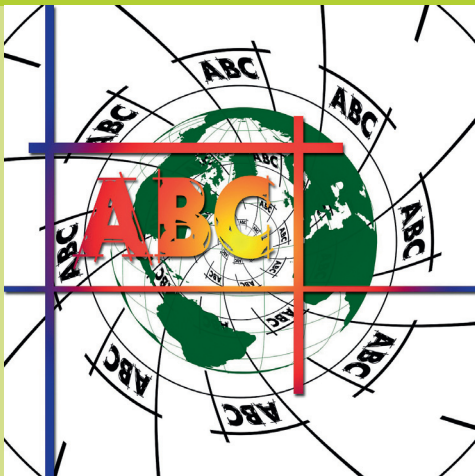
W przypadku braku tych dokumentów, proszę zwrócić się do szkoły.

Jeśli Państwa dziecko nie mówi po niemiecku, będzie ono odpowiednio wspierane przez szkołę. Informacji na temat programu wspierania nauki języka niemieckiego udzieli Państwu dyrekcja szkoły.

System szkolnictwa

Kontakt:

MigrantenElternNetzwerk Niedersachsen

Kurt-Schumacher-Straße 29, 30159 Hannover

Tel.: (0511) 9215106 | Fax: (0511) 9215527

elternnetzwerk@amfn.de | www.men-nds.de

Das MigrantenElternNetzwerk Niedersachsen wird gefördert durch:

**Niedersächsisches Ministerium
für Soziales, Arbeit, Gesundheit
und Gleichstellung**

Das MigrantenElternNetzwerk Niedersachsen wird unterstützt durch:

**Niedersächsisches
Kultusministerium**